

2036

*exèrcit
del
poble*

No 11 • 29 D'OCTÜBRE 1937

**PER UNA POTENT
INDÚSTRIA DE GUERRA**

Una gran enquesta des de Catalunya, Madrid i els fronts. Amb fotografies especials.

30 cèntims

Ayuntamiento de Madrid

Indústries de guerra sota el foc enemic

NO ens referim pas a les fàbriques de material bèl·lic situades a Madrid o a Astúries i que, degut a llur situació, estan exposades a ésser bona diana de les bateries feixistes. Tampoc no al·ludim a bombardeigs aeris de l'enemic contra aquells indrets on hi ha producció per a la guerra. El tema d'aquest reportatge són els tallers que expressament s'instal·len a ben poca distància de les línies de foc, en els quals, d'una manera seguida, es fa necessari treballar sota el foc enemic: són els nombrosos «Llocs de Socors» per al material bèl·lic que en plena lluita sol rebre petites ferides que convé i cal guarir tot seguit.

A les mateixes trinxeres o a la reraguarda del front, en llocs ben camuflats, hi ha innombrables tallers de reparació. Si la roda d'un camió es trenca, si s'espatlla una metralladora o un morter, si s'ha d'endegar ràpidament

Un petit taller militar en ple camp amb els seus «stajanovistes».

Obrers especialitzats de l'Exèrcit que, equipats amb motocicletes, poden desplaçar-se amb gran rapidesa als llocs...

Un camió-taller de reparacions (fotografia inferior) i el seu equip al moment d'arranjar armes mecàniques no gaire lluny del camp de lluita (fotografia superior).

un mitjà de comunicació, telèfon o telègraf, són necessaris imprescindiblement destacaments d'obers especialitzats, d'obers del nostre Exèrcit disposats a córrer el perill de sentir prop seu l'enemic mentre posen llur entusiasme en el treball de reparació.

Si a les fàbriques i tallers d'indústries de guerra emplaçades a la reraguarda el treball ja és de si penós, difícil i sovint perillós; si vol un entusiasme i una abnegació formidables, què hem de dir d'aquells herois anònims que fan aquest mateix treball en continu perill de vida, en llocs poc aptes per a la producció i potser més exposats que les pròpies trinxeres als atacs aeris i al foc artiller?

Sempre que es parla d'indústries de guerra ha de començar-se lloant la tasca d'aquells nombrosos tallers que aconsegueixen magníficament llur deure i llur treball sentint com xiulen les bales enemigues.

Sota el foc enemic aquest heroi anònim endega els fils i posa l'avantguarda en comunicació amb l'Estat Major.

Ayuntamiento de Madrid

on es fa precisament posar en bon estat rodes trencades, armes espatllades i gran nombre d'altres petites imperfeccions diàries, en la campanya.

ELS QUE VENCEN LA MORT

SANITAT DE GUERRA

ERA el 19 de juliol de l'any 1936. Davant els centres obrers i republicans es formaven les primeres cues d'antifeixistes entusiastes que, amb llurs vides, volien salvar la llibertat del poble espanyol. Uns sortien cap a la Sierra; d'altres, cap als ravals, on encara els oficials traïdors amenaçaven amb alçar-se contra el règim legítim de la República. Llurs dones, filles i germanes, mentrestant, organitzaven els primers llocs de socors. Els metges, mobilitzats per llurs sindicats, esperaven l'arribada de ferits.

Des de la Sierra d'manaren: «Trameten ambulàncies. Cal evacuar ferits».

AMBULANCIES. — Ambulàncies! Sanitat Militar a penes disposava d'unes quantes. N'hi havia a l'Ajuntament i a les Cases de Socorsos. Però no n'hi havia prou. Els metges entusiastes de la causa sortiren a la recerca d'ambulàncies. Les trobaren, encara que poques, als sanatoris particulars i a certs hospitals. Menys mal que sobrava la benzina, ja que les poques ambulàncies havien de prestar un servei continu, anant de front a front per tal d'evacuar els ferits cap a Madrid. Era un treball intensíssim de nit i de dia. Metges, xoters i noies infermeres improvisades treballaven sense descans. Pujaven a l'Alto del León per a donar la volta per Peguerinos o Buitrago i tornar després amb llurs llastes càrregues als hospitals madrilenys, instal·lats momentàniament com a hospitals de sang. El Socors Roig va incantar-se llavors d'alguns camions de càrrega. Els pintava de blanc amb enormes creus vermelles, i amb una velocitat inversemblant pujaven i baixaven les costes de la Sierra, continuament perseguits pels canons de Franco, que trobaven un blanc molt desitjat en aquests camions, la càrrega dels quals volien convertir en una doble víctima de la traïció militar feixista.

Durant mesos el problema de la realització del servei d'ambulàncies constituí l'obsessió dels Ministres de Sanitat i del doctor Planelles. Des de tots els fronts, que mentrestant havien augmentat considerablement en nombre, venien sol·licituds de socors. Eren comprades ambulàncies a l'estranger; comissions d'obers d'enllà del Pirineu prometien llur ajut, i aviat aparegueren camarades francesos, anglesos, escocesos i nord-americans que portaven ambulàncies moderníssimes, entre les quals hi havia alguns quiròfans que, instal·lats darrere de les trinxeres, avui serveixen per a executar les operacions més urgents.

D'acord amb la marxa de l'organització de l'Exèrcit Popular Regular va desenrotllar-se la Sanitat Militar i va créixer el nombre d'ambulàncies. Foren instal·lats diversos tallers on les parts utilitzables dels cotxes que es trobaven malmesos a les carreteres foren aplicades a carrosseries noves per a formar ambulàncies moder-

Quantes vides han salvat ja el nostre heroic portalliteres! E un cos excel·lentment instruit preparat en grau suprem per a totes les seves tasques, el compliment de les quals s'ha posat de relleu darrerament.

en la presa de Belchite (fotografia inferior), on, durant les

nes i pràctiques. Per bé que el Parc d'Ambulàncies avui no està encara acabat, ja compta amb unitats en nombre respectable i digne d'unes brigades sanitàries exemplars.

EL SOCORS ORGANITZAT.

Al començament els llocs de socors funcionaven a la primera línia. Aleshores es portaven els ferits a una casa o tenda de campanya, amb la Creu Roja, a dos-cents metres darrera de la línia de foc, on es practicaven els guariments d'urgència amb material i instruments que gairebé sempre eren insuficients. Per a evacuar els ferits calia esperar a vegades hores i hores, i en el viatge fins a l'hospital quirúrgic s'hi esmerçaven també algunes hores. En aquestes condicions i degut a un transport que no evitava als ferits els cops produïts pel sotragueig causat pels sots dels camins, es moria un nombre de camarades que en millors condicions sanitàries haurien pogut ésser salvats.

Aviat va resoldre's aquest problema. Avui es compta amb una àmplia xarxa de llocs de socors i hospitals que treballen decididament amb la major rapidesa. Els sanitaris porten el ferit des de la trinxera fins al primer lloc de socors que hi ha a la pròpia línia de foc, on es practica l'embenatge i desinfecció de la ferida. Amb la llitera, el ferit és portat al segon lloc de socors, allunyat un quilòmetre de la línia de foc, on és inspeccionat l'embenatge; des d'aquí se'l trasllada, amb una de les ambulàncies que sempre hi ha de guàrdia, a l'hospital d'evacuació, a uns dos o tres quilòmetres del front, i en aquest lloc s'efectuen les operacions urgents, per a des d'allà ésser destinats els ferits als hospitals de la reraguarda. Els més greus resten en un hospital de la mateixa comarca, mentre que els altres, més lleus o capaços de resistir el trasllat, són evacuats cap a les províncies llunyanes.

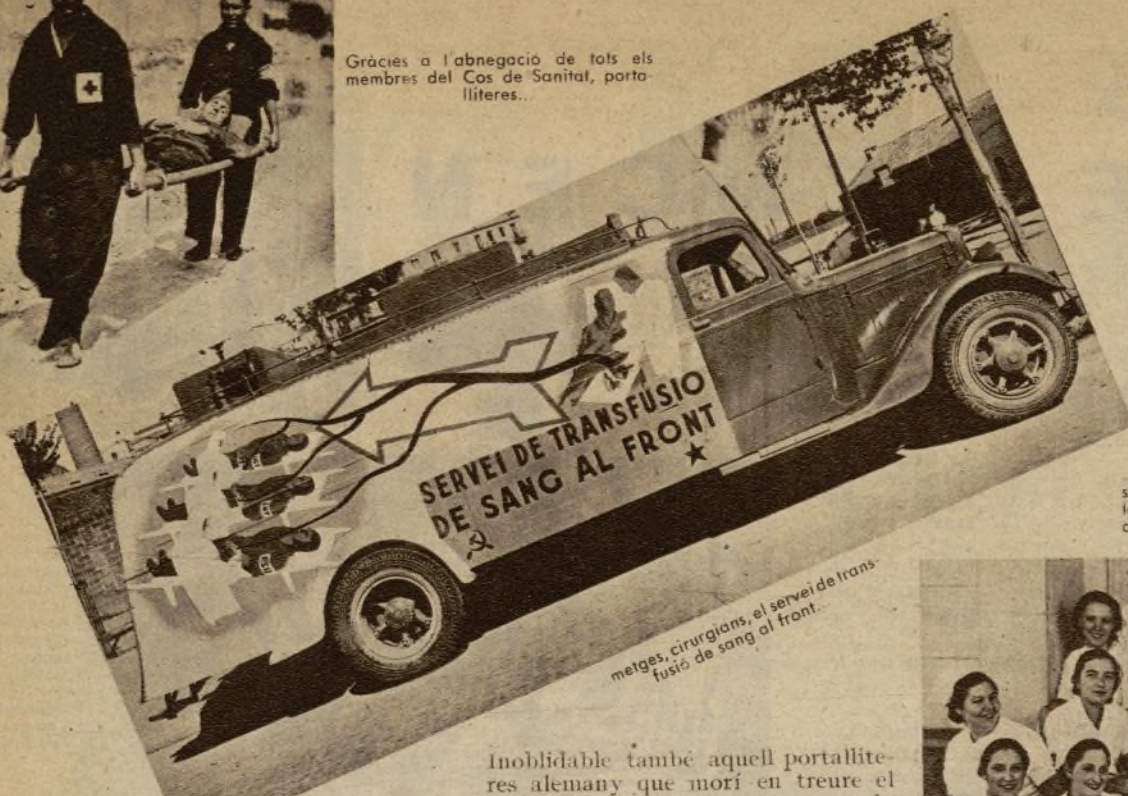
Un cop deixa el llit, el ferit ingressa en un sanatori o casa de repos, si és que no prefereix estar amb la seva família, fins que recobra del tot la salut. És exemplar la higiene que hi ha a tots els llocs de socors, hospitals i cases de repos. Ja no existeixen aquelles instal·lacions tan primitives del començament de la guerra. A tots els hospitals s'han organitzat biblioteques i sales de joc, on els ferits troben mitjans per a passar l'estona. Esports i festivals completen llurs distraccions.

và el seu ràpid transport a l'hospital més pròxim.

Ajuntament de Madrid

Gràcies a l'abnegació de tots els membres del Cos de Sanitat, portalliteres...

metges, cirurgians, el servei de transfusió de sang al front...

ELS QUE SERVEIXEN EL FERIT

Fa un any, els sanitaris sorgiren espontàniament de les files dels milicians. La major part eren noies. Com que a penes no hi havia lliteres, les valentes infermeres retiraven els ferits, carregant-se'ls a les espatlles, de la línia de foc. Dones del poble, el gran sentiment humanitari de les quals les empenyí a ésser infermeres tan hàbils com les d'ofici, dirigides per joves metges i sota la pluja de les bales faccioses, embenaven els soldats caiguts en la lluita. En organitzar les unitats de combat també s'organitzà el cos sanitari, i avui cada companyia té el seu nombre fixe de portalliteres.

El perill que corre el portalliteres és tan gran com el que corre el mateix combatent. Menyspreant el foc, el portalliteres ha d'evacuar el ferit del front en ple combat. Quants n'han caigut de braus sanitaris, assassinats per les bales enemigues, en portar a terme l'obra noble de salvació!

Un d'ells era En Frederic. Alt, prim i amb una barba espessa que li cobria la meitat del seu pit, estret, de tuberculós. Frederic es trobava a primer rengle quan s'atacà, i sovint agafava el fusell per a ajudar els seus camarades combatents. Estava a tot arreu al mateix temps. Aconsolava els soldats ferits, els regalava cigarretes, i amb una cura incomparable guaria llurs ferides, tot contant-los acudits. Un dia volgué salvar un soldat caigut a pocs passos de la trinxera. Tot just havia sortit, arrossegant-se per terra, quan una bala de morter li va caure a sobre, fent-lo trossos. Poques vegades el sentiment dels soldats per la mort d'un camarada ha estat tan pregon com quan va caure En Frederic...

Inoblidable també aquell portalliteres alemany que morí en treure el cadàver del nostre gran camarada Hans Beimler del lloc on havia estat assassinat! Inoblidables són aquells sanitaris de la Casa de Campo que amb una extraordinària rapidesa guarien dotzenes i dotzenes de ferits. Entre ells va destacar-se un sanitari gegant, coix i incapaç ja de combatre. Anava de llitera a llitera, afalagant els ferits; passejava, pel pati, un noi que

les infermeres hi tenen molta part. Les entusiastes del primer moment que portaven a coll els ferits des de la línia de foc, han estat convertides en abnegades i aptes ajudants dels metges als hospitals. Un nou exercit d'infermeres ha sorgit dels cursos organitzats per Sanitat Militar, els sindicats i els partits polítics. El bon humor i l'afecte abnegat de les infermeres sovint esdevenen un dels mitjans més eficaços per a reconstituir un ferit. Hi ha molts soldats que s'han casat amb llurs simpàtiques cuidadores.

Portalliteres, sanitaris, metges i infermeres, tots ells fidels complidors de llurs deures d'executors de les exigències de l'organització sanitària. Col·laborant amb els combatents contribueixen tan eficaçment com ells a la victòria del nostre Exèrcit damunt el feixisme.

ILSE W. DE RIVERA

FORMACIO MILITAR PER A TOTS

El fi suprem de totes les publicacions d'EXERCIT DEL POBLE és la divulgació de la instrucció militar entre tota la gran família antifeixista que, davant la magnitud d'aquesta guerra, ha d'estar preparada per a qualsevol eventualitat. Els joves, per al dia en què siguin cridats a files. Les dones, i amb elles tota la població civil, per a poder contrarestar els atacs bàrbars del feixisme en els llocs indefensos. Els soldats, per a que llurs coneixements puguin evolucionar a l'unison amb els progressos de l'art bèl·lic. Els operaris, les obreres, tots els treballadors i entre ells especialment els camperols, per tal que puguin rendir el major profit en pro de la victòria.

Aquest és i serà el camí que s'ha assenyalat la revista EXERCIT DEL POBLE. Ara que ja ha entrat en vigor el decret sobre la instrucció pre-militar obligatòria dels nostres joves, tindrem ocasió de manifestar encara més que abans el fervor antifeixista de la joventut. En l'esdevenidor aquesta revista dedicarà gran part del seu material a la divulgació del desenvolupament i efectivitat de la instrucció pre-militar per tal que tots els lectors i en particular els nostres companys del front puguin presenciar número darrera número els magnífics progressos que fa la joventut per acomplir la seva missió de reconstruir Espanya, als camps de lluita, al front de treball, en els llocs culturals i en tots els reconstruïts s'obri pas vers un futur millor i més feliç.

Per la seva part, EXERCIT DEL POBLE vol col·laborar amb la instrucció pre-militar decretada publicant també articles i tractats teòrics que condueixin a la perfecció espiritual i intel·lectual dels coneixements militars.

En el nostre afany de propagar l'afició a l'aviació i preferentment

ment al vol sense motor entre la nostra joventut, ens proposem publicar, a partir del pròxim número 12, un suscit

TRACTAT SOBRE EL VOL PLANEJAT I A VELA,

profusament il·lustrat, que contindrà descripcions detallades i dades competents sobre construcció, comandament i sistemes de llançament dels aparells, així com de les forces que actuen sobre els

PLANEJADORS I VELERS.

Com que la publicació d'aquesta petita obra haurà d'efectuar-se en diversos números i donada l'escassetat de publicacions espanyoles sobre aquesta matèria, per una part, i per l'altra considerant la utilitat pràctica del tractat com a material d'ensenyança teòrica pels grups de vol a vela recentment formats a que estan per a constituir-se, recomanem a tots els interessats que col·leccionin els números respectius d'EXERCIT DEL POBLE, ja que un cop acabada la seva publicació formaran un esplèndid fascicle sobre el

VOL SENSE MOTOR

Ens congratulem de poder contribuir d'aquesta manera una vegada més a fomentar el desenvolupament d'aquest esport aeri entre la nostra joventut en el sentit que ha marcat una recent ordre del Ministeri d'Instrucció Pública, i esperem que tant els nostres lectors com tots els aficionats al vol a vela, apreciats els nos res esforços per a realitzar el lema «L'AIRE PER A TOTS», dispensaran un bon acolliment als pròxims números d'EXERCIT DEL POBLE.

Ayuntamiento de Madrid

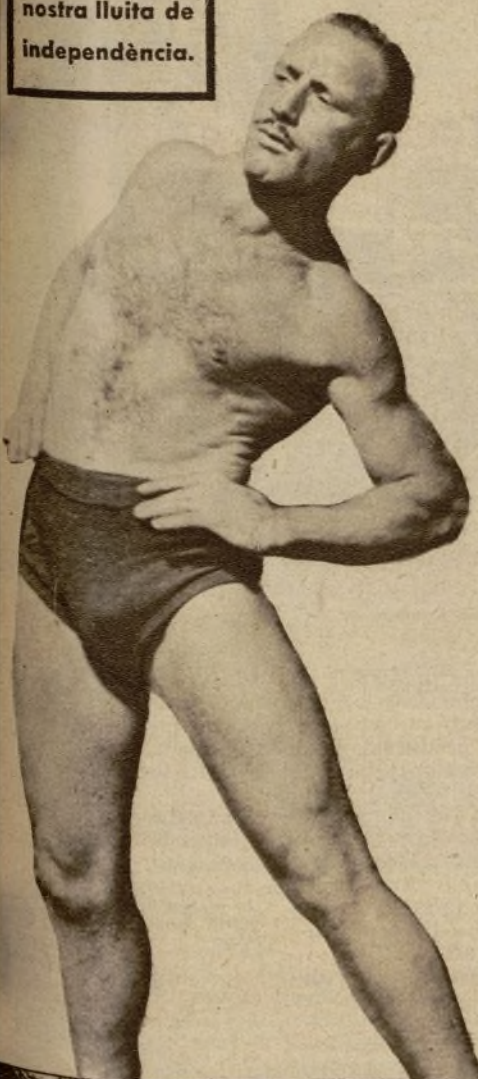
L'EDUCACIÓ PREMILITAR

OBLIGATÒRIA, QUE VA COMENÇAR EL

20 D'OCTUBRE A BARCELONA,

ha estat acollida per la joventut catalana amb un fervor i un entusiasme sense límits, que novament posa de manifest que la joventut és una de les més fermes garanties per al nostre triomf final, un dels més forts i sòlids pilastres del nostre gloriós Exèrcit Popular Regular. Les fotografies del costat són preses als Centres i Camps d'Instrucció, on, sota el comandament d'oficials i monitors, els joves s'ensinistren per mitjà de la gimnàstica i els exercicis militars en totes les arts bèl·liques.

Juventut: fes-te forta per al dia de demà.
Juventut: instrueix-te per la nostra lluita de independència.

Ayuntamiento de Madrid

Demaneu en tots els quioscos

exèrcit del noble

Catalunya proveeix l'Exèrcit amb tota mena de cartutxos, granades i bombes.

PER A UNA POTENT INDÚSTRIA DE GUERRA

"Per a mi tant de mèrit té l'home que agafa un fusell a la trinxera com l'home o la dona que treballa en una màquina i produeix per a la guerra."

Comandant LÍSTER.

Els altruistes participants de la Brigada Stajanov porten molts mesos complint una missió que no té qualificatiu.

CREAR un Exèrcit Regular perfectament disciplinat; aixecar una potent indústria de guerra.

Heus ací les dues consignes que tots els antifeixistes espanyols s'han imposat. La primera està assolida. La segona... està en camí d'ésser una realitat dintre d'un temps curt.

S'han fet molts d'assaigs. Des del començament de la guerra, cadascú portà a terme, amb els pocs o molts elements de què disposava, les seves iniciatives. Els Sindicats, complint una missió magnífica, perfectament vista i plantejada, s'incantaren de les fàbriques i les feren funcionar. Una organització de Milícies, el Cinquè Regiment de Milícies Populars «Acer», al qual tant devem tots els espanyols, va muntar a Madrid, una fàbrica de bombes de mà, amb les quals proveïa tots els seus batallons i arribà a fabricar petits llançabombes, d'una eficàcia extraordinària i que donaren un resultat insospitat en l'heroica defensa de l'heroic Madrid.

Altres assaigs no donaren aquest resultat excel·lent. Hi hagué defectes de fabricació i militarització de la indústria de guerra.

L'Exèrcit Popular és únic; el front de batalla és únic; la política militar és única; i la producció de guerra ha de tenir forçosament, indiscutiblement, una unitat.

S'ha fet molt. — S'ha fet molt i bo. A Llevant s'han construït tancs lleugers que han donat un resultat falaguer en els combats del Jarama i Guadalajara primer i a les recents i victorioses ofensives del nostre Exèrcit després. Una fàbrica de cartutxeria fabricava, a les darreries de l'any passat, de vint-i-cinc a trenta mil cartutxos cada dia. No tenien taller de precisió. A començaments d'aquest any van buscar-se les fresadores i els torns, i al mes de maig produïa ja cent mil cartutxos per dia, i actualment en fa de dos-cents cinquanta a tres-cents mil.

A Madrid, a Llevant i a Catalunya es produeixen tancs de tots els pesos.

Madrid, el Madrid mil vegades gloriós, ha fet prodigis. I un d'ells ha estat crear una veritable indústria de guerra. A poca distància de la línia de foc, sempre a l'abast dels obusos assassins de l'enemic, sense tenir en compte privacions, escassetat d'aliments ni hores de treball, els herois de la producció, enganxats al torn, a la fresadora, a la taula de càrrega, vivint entre dinamita i explosius encara més terribles, han fabricat granades, obusos, bombes d'aviació, de tot.

A Madrid hi ha una Brigada Stajanov. El dia que pugui fer-se un estudi estadístic seriós i objectiu, ens quedarem astorats de veure el que han fet aquests titans. Hommes que abans fabricaven dues-centes cinc peces en produeixen avui vuit-centes mil, i sobrepassen encara aquesta formidable xifra.

Però no és tan sols la Brigada Stajanov. A moltes, a gairebé totes les fàbriques hi ha brigades de xoc. Un representant d'un taller de guerra ens deia no fa gaire:

— No tenim límit de millorament. Cada dia més que l'anterior.

I deia un altre metal·lúrgic:

— Un dia arribarem a enllestir quatre-centes peces, però no ens consideràvem satisfets, i un altre n'arribarem a fabricar mil set-centes.

La Brigada Stajanov. — La Brigada Stajanov començà amb un grup d'homes, petit, dirigit pel comandant García Izquierdo. Antonio García Izquierdo havia organitzat als primers dies de la guerra un grup d'heroics guerrillers que a la Sierra va batre's gloriosament contra els traïdors. García Izquierdo és enginyer, i comprenent la seva enorme missió organitzà la Brigada Stajanov. La Brigada augmentà de seguida. Es fabricaren cartutxos, es muntà una escola de guerra per a ensenyar el maneig de les armes als treballadors, es construïren fortificacions inexpugnables.

Dificultats grandioses, inconvenients a cada pas, improvisació. No tenien taller. Anaren a un que tancava a les sis de la tarda. Amb les eines que els altres deixaven, de nit i a la matinada, seixanta homes treballaven sense repòs fins a les vuit del matí de l'endemà.

Amb aquesta formidable iniciació la creixença de la Bri-

Un present de la indústria de guerra madrilenya al general Miaja.

exèrcit del poble

uneix el front i la rereguarda

gada assolí caràcters insospitats. Van unir-s'hi més homes, tècnics, obrers especialitzats. Foren habilitats nous locals. Avui disposa de molts de tallers, laboratoris, hangars de treball, i el complement indispensable: clíniques, cases de repòs i una magnífica biblioteca.

Però encara això no és tot. La Brigada Stajanov compleix, porta molts de mesos complint, una missió que no té qualificatius: la recuperació de màquines, fustes, ferros, metalls i tota mena de material, dels fronts de combat.

A la línia de foc, entre les bales enemigues, moltes vegades en «terra de ningú», aquests homes han realitzat heroïcitats increïbles. Cedeixo la ploma a un testimoni presencial, a Carlos Rodríguez:

«No disposaven de vehicles. Però en un front hi havia una camioneta en camp batut per ells i per nosaltres. Hi anaren de nit. Un camarada de la Brigada va arrossegar-se, i va lligar una corda al vehicle. Des de les trinxeres els altres companys estiraren aquella corda. Començà el foc enemic... Però tant se valia! La camioneta havia d'anar a Madrid al preu que fos. I arribà a Madrid, a l'impuls d'aquests homes de la Brigada. Al cap d'alguns dies, un cop endegada, va servir per a remolcar molts altres cotxes i camionetes —adhiuc autobusos—, recuperats pel mateix sistema. Encara serveix. Tots la miren amb l'estimació natural de tantes hores de feina i de perill.

I ara va un altre fet. A la carretera de la Corunya hi havia cent mil litres de benzina. També en terreny batut. Anaren a llur recerca. Quatre nits entre pluja de plom. Però els cent mil litres de benzina, que ningú no havia pogut recollir, foren traslladats a Madrid i lliurats a la Campsa.»

Aquesta és la Brigada Stajanov.

L'aportació de la dona. — La mobilització era necessària; tota la massa antifeixista d'Espanya la demanava amb una gran insistència, i gràcies al nostre Govern del Front Popular s'ha realitzat la mobilització.

Això ha creat, naturalment, una sèrie de problemes que és necessari solucionar, d'una manera principal omplir els buits que deixen aquests nous herois del nostre Exèrcit a la reraguarda. En la indústria de guerra aquest problema té una importància capital. La dona antifeixista de Catalunya i d'Espanya té capacitat per a ocupar molts d'aquests llocs. A la indústria de guerra hi ha molts treballs que no exigeixen una preparació determinada ni un treball físic violent.

La idea està iniciada i en període de desenrotllament. Tenim el convenciment que les nostres dones ho interpreten així i s'incorporaran al treball, per a ajudar en la mesura de llurs forces a la conquesta del triomf definitiu damunt el feixisme.

tats d'aquesta conca industrial que és Catalunya. Encara qued molt per a fer.

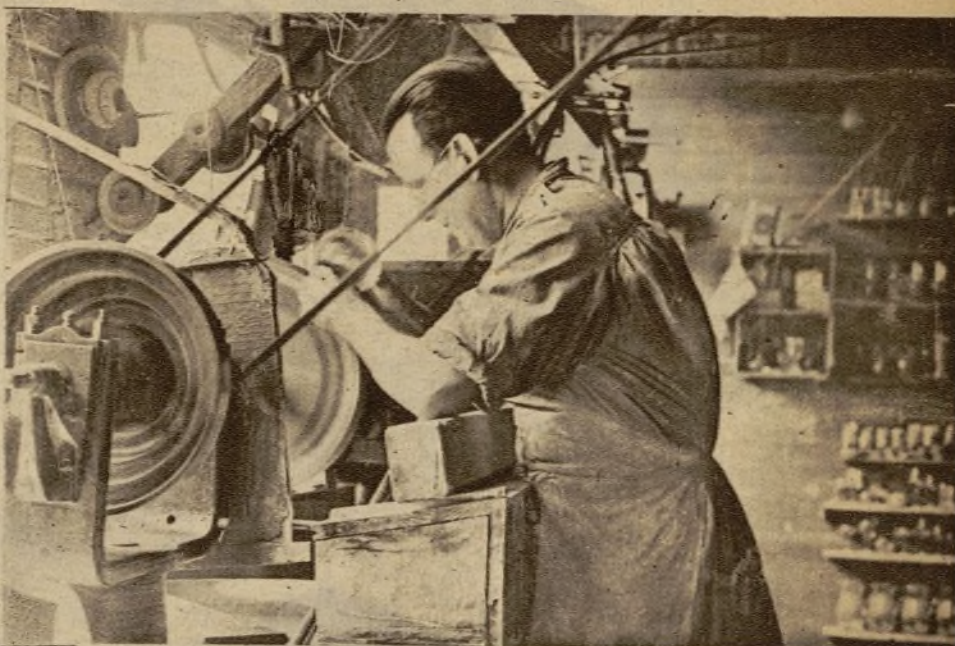
Cal coordinar totes les possibilitats de la indústria de guerra per tal de donar un màxim rendiment a la producció. — L'exemple dels herois de Madrid, dels homes que saben quin és el camí per a arribar a la victòria, els companys dels que vessen la sang i les energies als rengles del nostre gloriós Exèrcit Popular Regular, ha donat els seus resultats. Catalunya té enormes possibilitats per a accelerar el ritme de la seva formidable indústria de guerra. Hi ha elements, hi ha tècnics, hi ha homes que porten molts de mesos treballant al torn i que tenen una vella i gloriosa experiència. I ho està fent.

Pas a pas s'obren camí les consignes de la victòria. Uns mesos endarrera el comandant Líster em deia:

— Per a mi tant de mèrit té l'home que agafa un fusell a la trinxera com l'home o la dona que treballa en una màquina i produeix per a la guerra.

I aquest pensament reflecteix l'opinió exacta de tots els caps del nostre Exèrcit.

Disciplina. Disciplina de guerra a les fàbriques de guerra. Així com

Els obrers de la indústria de guerra no regategen hores al treball ni temen les dificultats: treballen amb el mateix fervor amb què lluiten llurs germans del front.

a la guerra no hi ha victòria sense disciplina, al front de treball no hi ha victòria sense disciplina. No pas la disciplina antiga, vella, corcada, del temps anterior al 19 de juliol del 1936, sinó la disciplina sensata i conscient.

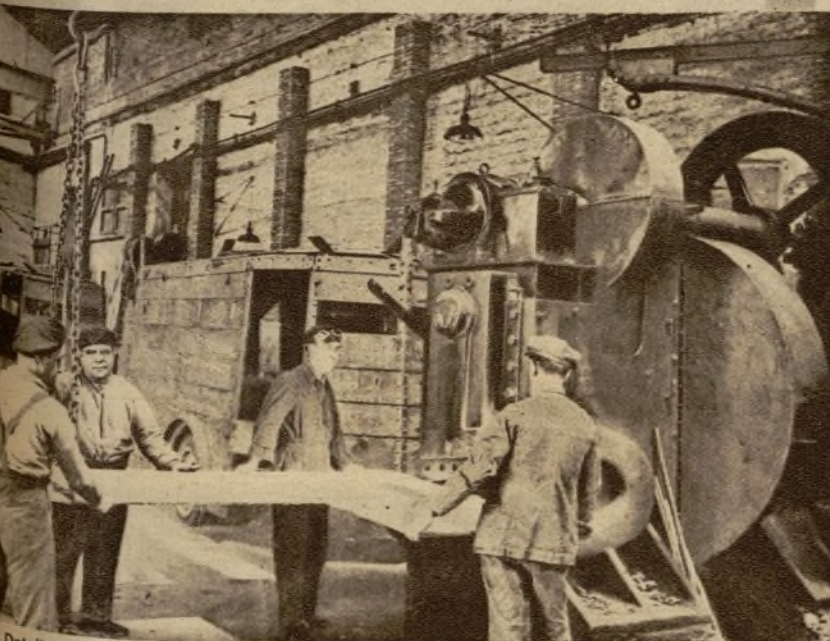
Comandament únic. Comandament militar a la indústria militar. Igual que a l'Exèrcit. Tan al front com a la reraguarda els dirigents són fills del poble. Llur actuació correspon a l'intim sentiment de la massa que els ha revestit amb el comandament. I correspon també amb les exigències de la guerra, que demanen el comandament únic a tots els terrenys on es forja la victòria: a la línia de foc, al lloc de treball.

Ja tenim una bona indústria de guerra. Però no n'hi ha prou. És indubtable que s'ha fet molt, però encara pot fer-se força més. La deu inexhaustible del nostre proletariat, encarrilat en una direcció única, nacionalitzat i militaritzat, pot donar, ha de donar i va a donar fruits insospitats.

Units tots els esforços per a la conquesta del triomf, fem de tota la reraguarda una immensa fàbrica de material de guerra.

Leopold CASTEDO

La dona antifeixista de Catalunya i d'Espanya dona prova de les seves capacitats en els molts llocs de responsabilitat que ocupa en la indústria de guerra.

Detall de la fabricació de tancs i carros blindats.

L'aportació de Catalunya. — Catalunya ha muntat en un any dues-cents vuitanta-set fàbriques de guerra que proveeixen l'Exèrcit del Poble amb fusells, fusells-metralladores i metralladores; amb tota mena de cartutxos, granades i bombes; amb tancs i avions. Catalunya ha realitzat en sis mesos el que Anglaterra, aquella potent nació industrial, va haver de portar a cap amb molt més temps en la gran guerra. Una sola xifra donarà idea de l'esforç català: de les fàbriques de Barcelona i comarques han sortit ja més de noranta milions de cartutxos d'un sol calibre. Raons que es desprenen de sí mateixes impedeixen avui la publicació de més detalls. Solament farem esment d'un altre fet manys favorable al primer cop d'ull: l'estadística sobre el consum de fluid de força a Catalunya mostra, en comparació amb el mes de juny del 1936, una disminució de cosa de vint-i-sis i mig per cent. És cert que el més gran client de força elèctrica, la gran indústria tèxtil catalana, hagué de restringir enormement la seva producció, la qual cosa explica, aparentment, la caiguda en la corba estadística. No obstant, una intensificació de la indústria bèl·lica tal com l'anhelem hauria compensat ja aquesta disminució. L'esmentada estadística solament va fins al mes de juny d'enguany, la qual cosa vol dir que descriu un període de temps en el qual les coses no han anat tan bé com era de desitjar. Mentrestant, des del maig d'enguany tot ha pres un nou caire, i és solament ara quan es desenvolupen veritablement les magnífiques possibili-

Ayuntamiento de Madrid

Inauguració de l'Escola de Carabiners. El coronel Trucharte, el tinent coronel Alejandrino, i el camarada Gamero, inspector del sector Est.

AHIR, AVUI I DEMÀ

El dia de la inauguració hom quedà sorprès. Se saben els enormes progressos que en organització i disciplina han realitzat les diverses armes i unitats del nostre gloriós Exèrcit Regular. Però allò comblava totes les mesures de la ponderació. Plovia extraordinàriament i l'aigua a torrentades no aconseguí deslluir la brillantor de la festa, puix que no es basava en la espectacularitat d'una gran parada, sinó en la demostració concreta d'una enorme i silenciosa tasca realitzada. Hom pensava de seguida amb el moviment del pendul. Les possibilitats estaven lligades al sostre de la indisciplina i de la comprensió. Tan bon punt han estat desfermades les possibilitats i se'ls ha facilitat

la trajectòria, s'ha arribat, en la velocitat d'una corba vertiginosa, a esplèndides realitzacions. Ací tenim aquesta meravellòsa, aquesta obra formidable d'organització que és l'Escola de Carabiners.

CARRABINERS han estat a l'avantguarda en la realització de l'Exèrcit Regular, i no es pot ponderar l'enorme amor al poble, a la causa del poble, que significa llur lleial i noble aportació. Carrabiners és un cos de voluntaris. Abans del 19 de juliol no pesaven amb una força militar. El carrabiner guardava les fronteres, els ports, reprimia el contraban i s'havia anat forjant una ànima pacífica, una bonhomia amable que es desenvolupava, per un igual, tant de la seva edat madura, de la seva corba abdominal, com de base i de destinació. I l'odi als canvis de base i de destinació. Això sí, el carrabiner estimava el poble, i els caps i oficials de carrabiners no li feren traïció en la gran canallada del 18 de juliol.

Al contrari, llur esperit se'n revoltà, i l'home d'edat madura, el de la corba abdominal, el carrabiner de múltiples fills, amable i dolç perquè era bon espòs i bon pare, engreixà el fusell platònic, que mai no es disparava, entre les quals hi havia la vida les llars d'Espanya, entre les quals hi havia la que guardava el bregol dels seus fills. I començà una gesta que gairebé tothom ignora, però que és una de les pàgines més emotives de la història de la constitució de l'Exèrcit Popular Regular. Començà l'epopeia del cos de carrabiners transformat en tropa de xoc de la República.

El guardador de fronteres i de ports pacífics es transformà en soldat, ardit, dextre i abnegat. Fou el prototipus de la disciplina. Carrabiners és un cos de voluntaris. Homes de totes les edats, hi ha front, sigui el que sigui, que entre les forces de primera línia, entre les forces de xoc, no hi hagi batallons de carrabiners. Que són els primers en avançar, els últims en retrocedir; que mai no retrocedeixen si la disciplina no ho imposa per necessitats de tàctica. Carrabiners hi ha hagut als fronts més agrests de Madrid; n'hi ha hagut al Jarama, a la Sierra; n'hi ha hagut

En carrabiners alumnes presten una atenció a les lliçons de cultura general.

Disciplina.

a Guadalupe, a l'Alcázar; n'hi ha als fronts a Terol, a Osca, a Saragossa, a l'Alcázar. Són a primera línia a Belchite. Són a tot arreu on són necessaris sense vacil·lacions i sense recomplexins rotundaments, sense tant ondes dels comandaments. El han fet publicitat de les gestes i no que han restat dintre els límits de l'Exèrcit i sacrifici abnegat i an-

ble, se celebrà un dinar. Presidia l'escut de carrabiners: un sol esplendorós creuat per dos fusells de baioneta llarga i fina com un estilet. Música per la banda de carrabiners i discursos del tinent coronel Alejandrino, del camarada Gamero, del coronel Trucharte i del Governador Civil de la plaça. Tot això dintre la rodatxeta asceta de la decoració gris: «L'obra d'avui s'assenta damunt el sacrifici dels herois. La victòria de tots nosaltres.» Això en la gran pancarta de la presència, la qual estava flanquejada per tres enormes cartells gegants. En el primer, sobre fons blanc, una taca de llum i la bandera republicana. En el segon, baionetes creuaven el camp: «Carrabiners: a la punta de les nostres baionetes: a la felicitat d'Espanya.» En el tercer, un carrabiner, sota l'escut radiant del cos, ataca a la baioneta, mai no retrocedeix. I en el tercer, un carrabiner simpatitzant amb el puny clos: «Ahir, pàtic salutada amb el puny clos: «Ahir, avui i demà, lleial al poble.» Més tard, una desfilada, exponent d'una disciplina de ferro, sota la pluja torrencial.

PLOVIA a bots i a barrals el dia de la inauguració. El tinent coronel Alejandrino, ànima de la base, artífex abnegat d'aquesta Escola, mostrava al coronel Trucharte i a l'inspector del sector de l'Est, camarada Gamero, l'obra realitzada. A l'aula A, amb una emoció veritable, es repartí el distintiu als primers alumnes i llegí el tinent coronel l'ordre del dia de l'Escola.

L'escola és això: Una antiga caserna, renovada, airejada, sanejada. Tan transformada que no la reconeixen aquells que hi havien viscut. Tres cossos d'edifici formant una gran C

Desfilen els alumnes carrabiners.

No obstant, la materialitat d'un edifici no vol dir res si és una caixa sense contingut. El flassco bonic i ben presentat no vol pas dir que contingui una bona medicina. Aquesta Escola de Classes no val per l'edifici, sinó pel seu enorme valor docent. Gràfics magnífics sobre els moviments de cultura física adonant amb taules de pi i banes. Mapes a les parets i molts gràfics en profundament les parets del pati. Les anles són espaioses, de tàctica militar i fortificació. Alternen inscripcions sobre el caràcter de la nostra lluita; sobre el paper dels combatents

LLIBERTAT ALS ALPOBLE

Tots els alumnes eren lluitadors dels fronts. N'hi havia que feia nou o deu mesos que lluitaven; altres, més. Les unitats combatents els havien proposat per a l'ascens. El batalló d'alumnes era una selecció. Després, en una magnífica dependència, una gran i luxosa casamata d'urallita i justa de darrer model desmuntada

d'angles rectes i a dintre de la seva boca un cos secundari rectangular. El primer conjunt conté, a la planta baixa, les oficines de direcció i d'habilitació; sala del Consell Escolar; biblioteca; cuines, magatzems; armeria; menjadors i dormitoris d'oficials i professors. A la planta alta, les companyies, que donen a una gran galeria. D'un cos a l'altre de l'edifici resta un pati espaiós per a les formacions de règim interior. I a l'altre, cos rectangular de l'edificació de les formacions de les classes. Adossats a la muralla que tanca els serveis de sanitaris, lavabos i dutxes...

en la construcció d'una nova societat feliç i lliure; pel que val la disciplina i la tècnica; quin és el premi al sacrifici dels herois i què significa per al món la barbàrie del feixisme. A l'aula principal, una gran pantalla projectora i damunt de la tanla del professor un magnífic aparell episcòpic Zeiss. Aquest aparell projecta, durant les lliçons amb diapositives o bé projectant-los des del mateix llibre de text o amb dibuixos petits. Una excel·lent instal·lació de ràdio permet de simultanejar les classes. Cada aula està proveïda d'un aparell altaveu i el professor pot donar la seva lliçó, per microfon, a tots els alumnes de l'Escola... Des del seu despatx el

CARRABINERS,
la força més disciplinada de
l'Exèrcit del Poble, té la millor
Escola de Caporals i Sergents

A la plaça del batalló escolar aprenen, per boca del comandant delegat, com l'home donà els primers passos en la civilització.

Ayuntamiento de Madrid

CAPITÀ R. SUÀREZ

EL MISTERI DEL TANC

5. TANCS CONTRA TANCS

Atac d'infanteria ajudat per tancs.

RES no és tan emocionant i espectacular com dos nuclis de monstres d'acer que, enmig del fort de la lluita, del brogit de llurs potents motors i del baladreig horribles de llurs metralladores, es llancen l'un damunt de l'altre.

Les poques experiències fetes fins ara sobre combats de tancs donen als experts militars menys material que consideracions purament teòriques. L'ús tàctic del carro de guerra aconsella la sorpresa com a condició primordial. Però si als tancs que ataquen l'enemic hi oposa la sortida dels seus propis tancs, llavors tenim que la sorpresa és mútua i que

que en les topades navals, on la nau de major velocitat, millor artilleria i millor cuirassa és la que té més facilitats per a la victòria. En cas d'igualtat, el valor de les tripulacions ha d'estar tan desenrotllat que si cal es menin al xoc violent del vehicle propi contra l'enemic; tot menys permetre la infiltració d'una sola màquina mentre la segona línia no adopti les necessàries precaucions de seguretat. Això sol ja dona a comprendre com és de perillosa la infiltració d'unes unitats pesades entre les posicions del darrera, ja que els carros lleugers amb els quals poden enfrontar-se allí, armats tan sols amb metralladores, serien fàcilment vençuts pels monstres grans, amb llur artilleria i fortíssima cuirassa.

El primer combat que tingué lloc entre tancs rivals, el de Cachy, a França, el dia 24 d'abril de l'any 1918, ens il·lustra pràcticament respecte als anteriors apunts teòrics.

En aquella època els alemanys havien començat llur darrera gran ofensiva, amb la qual intentaven la ruptura total del front dels aliats. En el número 10 d'EXERCIT DEL POBLE fou tractada l'evolució dels tancs d'Alemanya. En arribar el moment d'aquesta ofensiva, que havia d'ésser la decisiva en la guerra mundial, l'exèrcit alemany tenia organitzades tres seccions de carros de combat que entraren en acció com a trençagels de les fortaleces enemigues. Si hagués estat possible de capturar Villers Bretonneux (vegi's el nostre croquis), els teutons haurien pogut dominar el centre de la línia aliada, la plaça forta d'Amiens, mitjançant foc d'artilleria, i probablement haurien obligat els francesos i anglesos a evacuar aquesta població. La lluita va desenrotllar-se sobretot davant d'un bosc emplaçat entre els pobles de Villers Bretonneux i Cachy. En el transcurs d'uns quants dies aquest bosc havia estat bombardejat constantment amb gasos i estava tan impregnat del fum mortífer, que els tripulants dels tancs anglesos es veieren forçats a portar adhuc posades llurs caretes tot el temps en què va desenrotllar-se el combat que anem a explicar.

Entraren en combat un tanc pesat anglès (un mascle) i dos de lleugers (femelles). Abans de fer-se dia varen sortir en busca de l'enemic. El bombardeig de gas persistia. Un dels tancs lleugers va haver de retirar-se per aquesta raó. Aviat apareixeren grups de ferits de les avançades. Relataren que Villers Bretonneux havia estat capturat i que els alemanys ja havien ultrapassat la línia. Les bateries angleses, que havien perdut la direcció dels objectius, disparaven a cegues. Una situació realment poc agradable. Els alemanys havien avançat i fet molts de presoners. Malgrat tot, les tropes aliades seguien conservant encara les línies entre Cachy i Villers Bretonneux. Els tancs reberen ordres de conservar-les passés el que passés i al preu que fos.

A dos quarts de deu el tanc pesat va topa-se amb un soldat de la infanteria anglesa que, saltant fora de la seva trinxera i movent a l'aire el fusell, cridà: «Aneu amb compte, que aquí estan els tancs dels alemanys!» Aquesta fou la primera notícia de la imminència d'un combat entre els tancs d'ambdós bàndols.

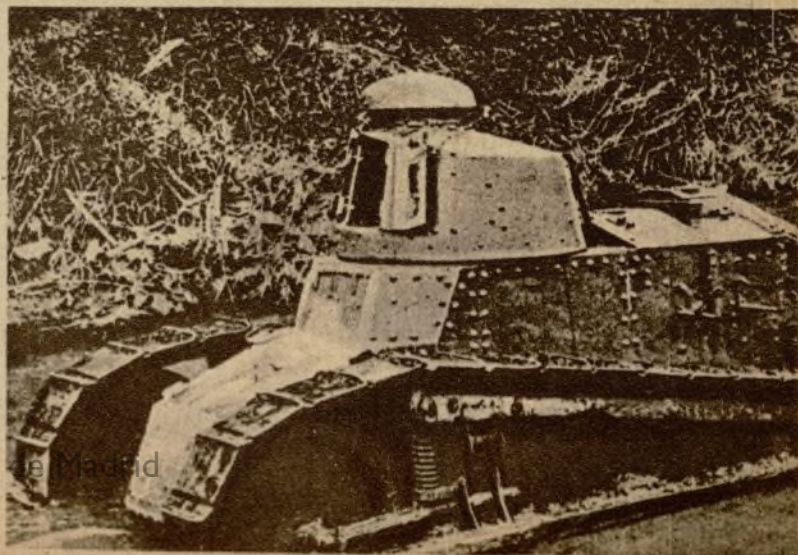
Inmediatament van veure's tres carros alemanys, seguits de diverses línies d'infanteria, que avançaven. El tanc pesat anglès donava gas i avançava en zig-zag a tota pressa contra el tanc teutó més proper. Havia estat posat paral·lel al tanc alemany. No obstant, el foc precís era difícil. També el mascle alemany va contestar, i amb ell els seus acompanyants, els carros lleugers. Una de les femelles angleses fou tocada per un obús, que va fer-la retrocedir durant una estona. Al cap de quaranta minuts de foc crenat, prop d'un quart d'onze del matí, el tanc pesat alemany va parar de sobte i igualment la infanteria que ell menava. Aparentment, el foc anglès havia tocat la màquina enemiga. Com a conseqüència, els dos tancs lleugers alemanys feren marxa enrera.

Passada mitja hora van aparèixer set tancs lleugers anglesos. Mentrestant les tropes alemanyes havien estat formades altra vegada i van preparar-se per a continuar l'atac. Era el moment precís perquè els carros anglesos poguessin entrar en lluita. Sembraren el pànic entre els

Tanquista rus, exemple d'abnegació, serenitat i valor.

Tanc espanyol solcant el Manzanares.

cal reformar i modificar el pla d'atac, la qual cosa no pot pas dur-se a terme gaire fàcilment si la lluita està ja en ple desenvolupament. De tota manera l'èxit del combat depèn completament del resultat del xoc de les dues primeres línies de tancs.

El comportament dels tancs a la lluita el regeixen quatre principis fonamentals:

Primer: No deixar que s'apropin els vehicles enemics a la línia pròpia i rompre el foc sobre les màquines contràries tan bon punt com facin aparició al camp de batalla.

Segon: Màxima precisió en el tir. Això suposa que procuraran eliminar-se totes les causes oposades, tals com la marxa, la trepidació del motor i d'altres.

Tercer: Màxima durada del foc propi damunt l'enemic.

Quart: Selecció acuradíssima dels tripulants. Han de posseir un elevat esperit de sacrifici i abnegació; han d'estar disposats a morir abans que retrocedir.

A la vista salta la semblança dels tancs amb els vaixells de guerra.

En els combats entre aquests «creuers terrestres» succeeix el mateix

Ayuntamiento de Madrid

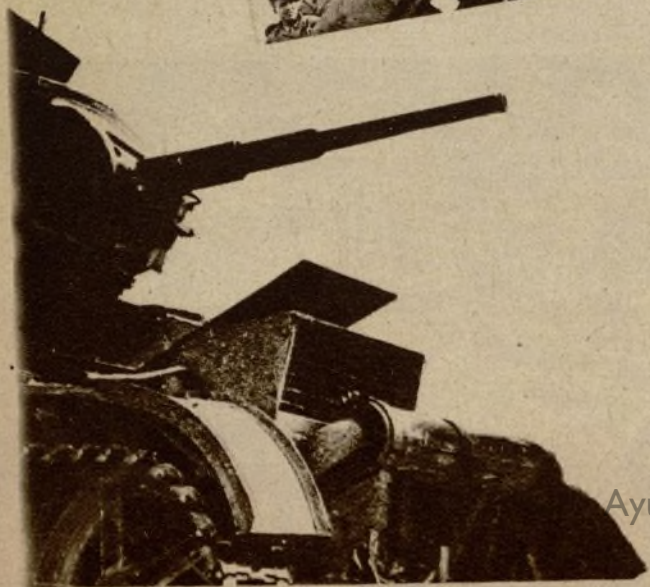
exèrcit del noble

a la victòria.

Hom veia el cel atapeït d'avions, que continuaren entrant i sortint de la boira que imperava. Espessos núvols de gas cobrien la terra fins a una alçada que passava de dos metres. Figures fantasmagòriques —els combatents amb llurs caretes— sorgiren arreu d'aquestes exhalacions verinoses. De sobte es dibuixava el perfil d'un altre monstre alemany, que, seguit per dos tancs lleugers, va assajar d'infiltrar-se a les línies angleses. Fou

Exercicis de tancs.
Saltant obstacles.

Uns altres tretze tancs alemanys, aprofitant la boira i els núvols de gas, van poder traspasar els rengles anglesos sense ésser vistos. Però a la reraguarda aliada se'ls tiraren damunt uns tancs anglesos, amb la qual cosa s'entaulà una lluita aferissada de tanc contra tanc en què els carros alemanys foren posats fora de combat.

Fou una data memorableíssima en la història dels tancs. En primer lloc perquè els carros alemanys, d'una manera sorprenent, havien pogut llançar-se a l'atac i cobrir l'avançament de llur infanteria, que aconseguí ocupar Villers Bretonneux i entrar al bosc del costat. En segon terme per l'incertada actuació dels tancs anglesos, la màquina principal dels quals posà feta d'acció el carro alemany que acabdillava tots els altres. Amb això va determinar-se la infanteria alemanya, castigada després fortament pels «whippets» anglesos. Gràcies als carros de combat dels aliats, l'atac alemany fracassà del tot i la moral de la tropa pròpia s'enfortia altra vegada, fins al punt que pogué resistir tota la línia i enfonçar l'ofensiva enemiga.

dels tancs adversaris la formaven vint homes. No hi havia més temps per a altres experiències. La superioritat numèrica i qualitativa dels carros aliats impedí una reaparició dels tancs alemanys als camps de batalla durant la gran guerra. El dia de l'armistici, pel mes de febrer del 1918, els alemanys només posseïen, segons dades d'origen aliats, cinquanta-sis vehicles.

guerra. Aquests tancs són baixos de relleu, fins a l'extrem que un home bastant alt pot deixar passar un carro de combat per sota del seu braç estès horitzontalment. Els de combat són més amples i per això posseeixen major estabilitat. Llur velocitat és prou per a que puguin seguir una columna motoritzada i estan armats amb metralladores muntades sobre torra giratòria o àdhuc amb un petit canó de cinquanta-set mil·límetres. Aquests tancs s'usaren en la guerra d'Abissínia amb un èxit discutible, puix que en un dels combats lliurats davant d'Addua van caure en poder dels abissinis nou unitats, que després sortiren als rengles abissinis. Fins aleshores els carros dels italians, com que no topaven amb cap màquina enemiga, van poder avançar de victòria en victòria. Però quan s'enfrontaren diverses peces del mateix model els resultats ja eren sumament desfavorables. És cert que els abissinis, que no tenien ni personal ni ensinistrament, perderen en el combat de tancs. Però tampoc els italians no hi sortiren guanyant. I per a

Una prova més eloqüent encara de la poca vàlua dels carros italians la donen cada dia els esdeveniments de la nostra guerra. De sobres és coneguda la gran desfeta dels vehicles italians a Guadalajara; però ja abans, a les ribes del Jarama, hi hagué una lluita de tancs, en què va manifestar-se clarament la superioritat de la nostra arma motoritzada.

Seguidament va lliurar-se una batalla d'infanteria en què no pogueren prendre part els carros d'assalt.

Es produïren altres combats: a Guadalajara, a Belchite, a Fuentes de Ebro. La prudent reserva que les actuals circumstàncies aconsellen ens priva de parlar en detall sobre aquest tema. Indubtablement arribaran a deduir-se amb el temps conclusions definitives sobre l'eficàcia d'aquesta arma tan discutida, respecte a la seva tàctica i estratègia. Espanya es avui el gran camp d'experimentació de la més moderna màquina de guerra: el tanc.

(Continuarà.)

(Continuará.)

LA JOVENTUT XINESA AMB NOSALTRES

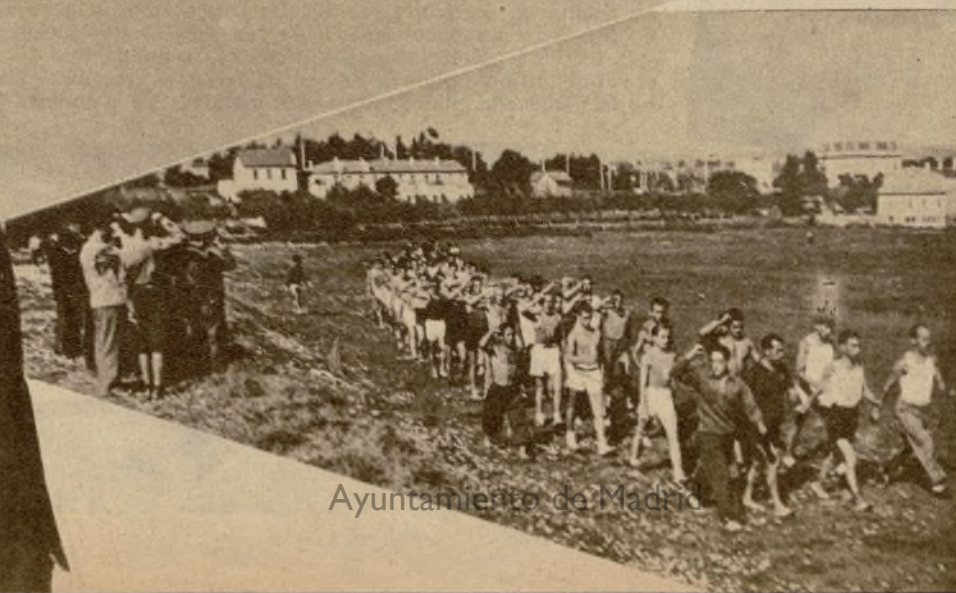

El jove mariscal de l'exèrcit xinès Xanghsueiang.

15.10.37

團結加達羅的青年何自由
和平的大路邁進！打倒法
西斯！中國青年永遠和你們一
同奮鬥，爭取最後勝利！
陳桂天
王景倫

Ayuntamiento de Madrid

Una delegació de joves estudiants xinesos que es troba actualment entre nosaltres ha inspeccionat aquests dies els Camps i Centres d'Instrucció de Barcelona i els seus contorns, comprovant amb admiració com s'arma la joventut catalana per a qualsevol necessitat de la nostra guerra d'independència. El cap de la delegació xinesa ens ha honorat amb les paraules següents:

«Junteu totes les forces de la joventut catalana en la lluita per la llibertat i la pau. Abaix el feixisme internacional! La joventut està sempre al costat dels nostres germans espanyols i catalans per a lluitar fins a la victòria final!»

L'aparell d'escola rodant a la pista d'arrencada, verificació del motor i darrers preparatius per a l'arrencada.

ELS aviadors més famosos, els Santos Dumont, Farman, Latham, Paulhan, els germans Gabriel i Charles Voisin, per tal de nomenar només alguns dels herois de la incipient era d'aviació, eren tant els inventors o constructors de llurs aeroplans com llurs propis instructors. Cada «vol» —en aquella època no era més que un modest salt— els significava una equació amb dues incògnites, puix que ignoraven si l'aparell els volaria i com havien d'engiponar-s'ho ells mateixos per a volar. En crear-se finalment un tipus prou lleuger del motor d'explosió acabat d'inventar, la potència del qual corresponia a les necessitats de l'aviació, va quedar acabat d'un cop el període dels petits salts i experiments. L'abast de

VOLAR!

la seva aplicació als aparells «més pesats que l'aire» quedà palesat el 25 de juny del 1909, data commemorable en què Louis Blériot aconseguí volar damunt el Canal de la Mànega. A Pau, sota el cel de França, Wilbur Wright practicava el vol amb motor, instruint aquest mateix any els seus primers alumnes en l'art de volar, entre els quals hi havia el Comte de Lambert, P. Tissandier i L. Gerardville. Un any després s'estableixen

escoles de vol amb motor també a Alemanya, on fins llavors havia estat cultivat més el principi de «menys pesat que l'aire».

El títol de pilot número 1 va ésser conferit, l'any 1910, al fabricant August Euler, que havia adquirit el 1908 la llicència de construir biplans Voisin en aquest país, per a sortir de l'estat d'experiments més o menys estèrils per manca d'aparells competents de construcció nacional.

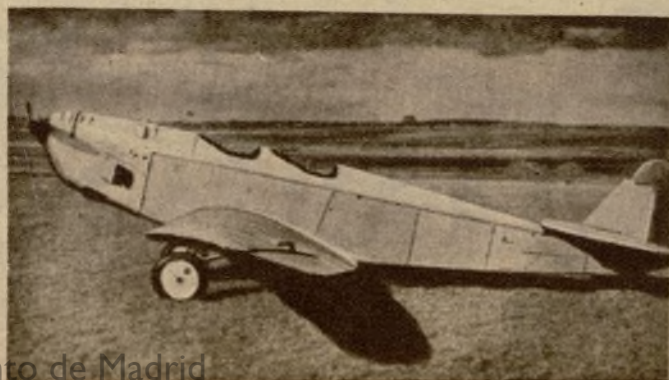
No obstant, per a l'obtenció del títol de pilot en aquella època no es demanava gaire més que unes quantes voltes a l'entorn de l'aeròdrom i una durada de vol no massa llarga. Després del 1914, convertit l'avió en arma de guerra, va causar una formidable evolució de l'aviació i, d'acord amb les exigències de la guerra mundial, les nacions bel·ligerants creaven escoles d'aviació militar el nombre de les quals creixia cada any, per tal de preparar degudament llurs pilots de guerra.

Sense aturar-nos en detalls, reproduïm tot seguit el paràgraf característic del diari de guerra del conegut aviador Richthofen, que descriu les seves impressions en volar sol per primera vegada (octubre del 1915), després de vint-i-cinc volts en companyia del seu instructor: «Hi ha moments en la vida que causen una formidable excitació nerviosa, com, per exemple, quan se'ns ordena volar sols per primera vegada. Quan, una tarda, va dir-me l'instructor: «Vaja, ara vola sol!», estava a punt de contestar-li: «Em fa massa por.» Però com que el defensor de la seva pàtria mai no ha de pronunciar aquest mot, no em restava altre remei que empassar-me les injúries que anava a proferir, i vaig pujar a l'aparell. L'instructor tornà a explicar-me una vegada més el funcionament dels comandaments, però ja no m'hi vaig fixar gaire, car estava ben convençut que almenys m'oblidaria la meitat de tot allò que m'explicava. Vaig arrencar, vaig donar gasos, l'aparell obtingué la seva velocitat precisa i de sobte no vaig poder constatar més sinó que, efectivament, estava volant. Al final no vaig sentir por, sinó que, en tot cas va ésser agosarament. Tot m'era ja indiferent; passés el que volgués no m'hauria ja espantat per res. Amb menyspreu de la mort vaig realitzar una fantàstica corba cap a l'esquerra, vaig tallar gasos exactament sobre de l'arbre que prèviament m'havia estat indicat, esperant només les coses que anaven a succeir. Encara m'esperava el més difícil: l'aterratge. Vaig recordar exactament les maniobres. Mecànicament vaig efectuar-les, però l'aparell reaccionà d'una manera completament diferent dels vols acompanyats pel meu instructor. Vaig restar del tot desequilibrat, vaig fer algunes maniobres falses, vaig capotar, i... el resultat era una vegada més un «aparell d'escola». Dos dies després vaig tornar a volar amb tot l'entusiasme i tot em sortí a les mil meravelles, i així al cap de quinze dies en fou possible presentar-me al primer examen. Vaig volar els «vuits» (∞) reglamentaris, vaig realitzar els aterratges ordenats, i en descendir, orgullós, del meu aparell, davant del més enorme astorament, em deien que havia sortit reprovat de les proves. Ja no em restava altre remei que repetir el primer examen al cap d'algun temps.»

Passen els anys, l'aviació segueix fent progressos, orientada ja altra vegada pacíficament. Charles A. Lindbergh ens conta, en la seva romàntica biografia, que acabats els seus estudis decideix dedicar la seva vida a l'aviació, per a la qual cosa l'any 1922 entrà com a obrer en una fàbrica d'avions per tal d'arribar a conèixer a fons motors i aparells. Llavors als Estats Units d'Amèrica no hi havia reglaments de vol oficial, ni departament d'aviació al Ministeri. Anexe a la fàbrica funcionava una escola de vol, però, degut al mal temps imperant, Lindbergh no aconseguí fer més que vuit vols amb el seu instructor durant dos mesos. Tampoc no arribà a acabar el tal curset per la curiosa raó, encara intel·ligible, que la fàbrica li demanà una suma tan elevada en qualitat de garantia de l'aparell per al seu projectat primer vol sense instructor que Lindbergh no estava pas en condicions de satisfer. Per tant, quan, passat algun temps, va adquirir, en subhasta de material de guerra sobrant, al preu de cinc-cents dòlars, un aparell Jenny amb motor Curtiss OX-5, no pogué sortir del camp d'aviació perquè fins aleshores mai no havia volat sol encara.

A l'últim va aterrar un conegut seu en aquest mateix camp, que va treure'l del pas fent amb Lindbergh uns vols d'entrenament, ja que li confessà haver perdut un xic la pràctica pels mesos que havia passat sense volar.

Després comença una sèrie de viatges aeris per tot el territori ianqui, a vegades sense portar brúixola ni mapa, o tot el més amb un mapa automobilístic. Va de poble en poble, efectua vols espectaculars i d'acrobàcia, a vegades sol i a vegades acompanyat d'un altre aviador; en les fires practica salts en paracaigudes o bé d'un avió en vol a un altre; porta passatgers per cinc dòlars, etcètera. Quan, finalment, pel març de l'any 1924, s'incorpora com a aspirant a pilot a l'Escola Militar de Brooks Field, portava ja uns tres-cents vint-i-cinc hores de vol. En aquesta escola imperava una disciplina rigorosa: els alumnes que després de deu a tretze hores de vol amb instructor no resultaven preparats per a volar sols corrien greu perill d'ésser exclosos. A ningú no li servien les bones «relacions» per a salvar-se; durant l'any que duraven els cursos teòrics i pràctics només s'atenia el compliment i la capacitat, i la recompensa era el distintiu de pilot de les Forces de l'Aire i després el trasllat a l'aeròdrom de Kelly, la nomenada «universitat» dels aviadors de l'exèrcit. De la classe a la qual per-

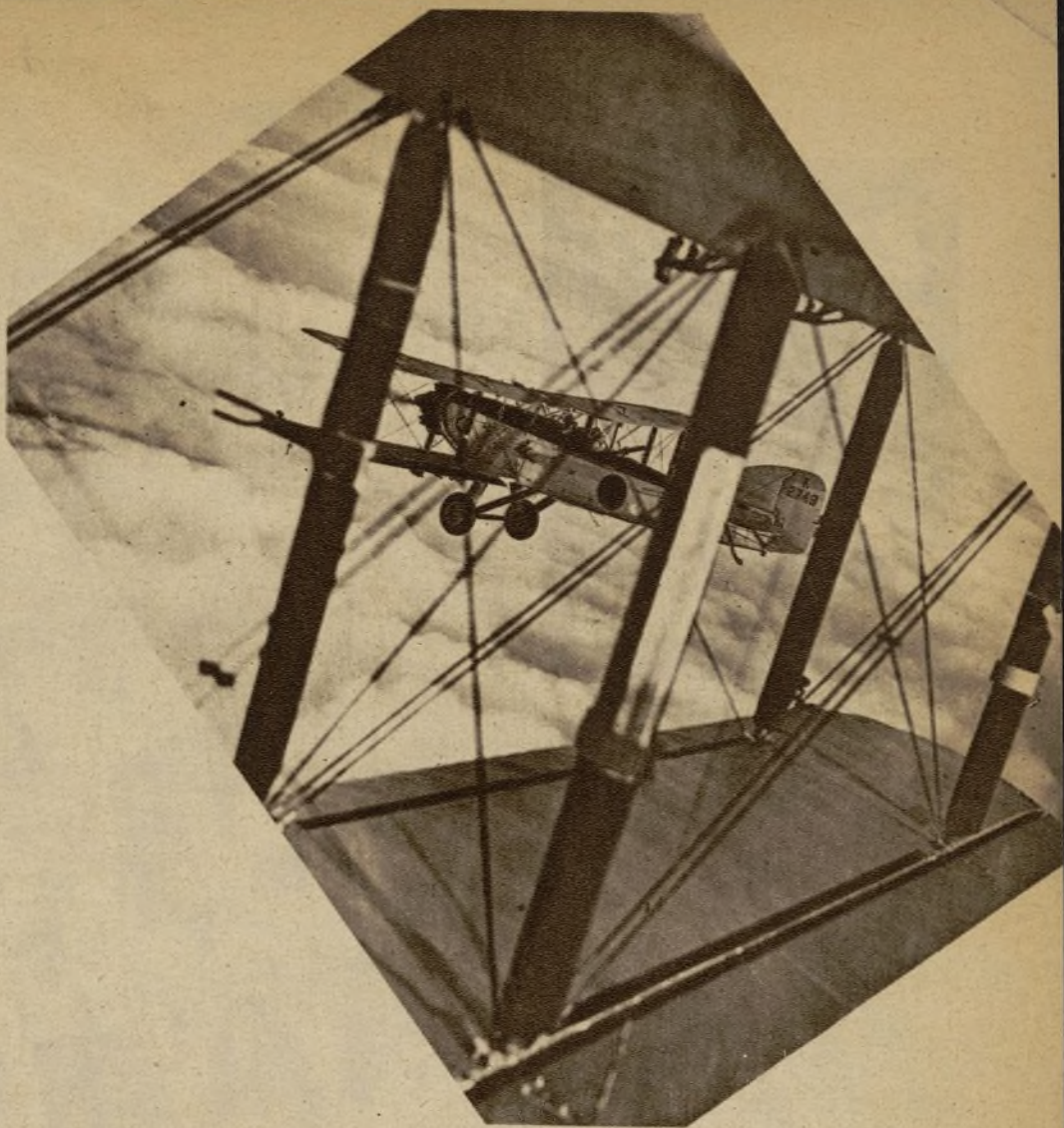
Monoplà de turisme d'ales baixes, biplaça, amb motor de sèrie suspès, amb instal·lació de doble comandament per a adaptar l'avió al seu ús com a aparell d'escola.

CADELLS D'ÀGUILA

unvia Lindbergh, amb cent tres camarades, només divuit arribaren a ésser traslladats a Kelly. Els exercicis de vol començaven diàriament a les set i duraven fins a les onze; a les tardes, d'una a cinc, hi havia classes teòriques; després del sopar als alumnes els era permès de treballar fins a les deu del vespre, hora de la retreta. Cada dissabte al matí hi havia un examen i després gaudien de la «setmana anglesa».

Els darrers deu anys es caracteritzen per una nova orientació de l'aviació, comparada amb el seu passat; en tant que en els anys de la post-guerra una nació procurava superar l'altra pel nombre d'avions, ara les construccions es regeixen per la qualitat. D'acord amb els resultats d'investigació que facilitava la ciència més recent, o sigui l'aerodinàmica, s'han anat construint determinats tipus d'avió segons l'especialitat a què ha de destinar-se'l. També s'ha augmentat considerablement la seguretat de vol, fent-se l'aparell del tot independent del temps. En matèria de navegació han estat elaborats sistemes basats sobre la telegrafia sense fils, que permeten volar en qualsevol estat atmosfèric i arribar a un destí molt llunyà volant sense cap visibilitat en «vol cec».

Tot això exposat implica una completa modificació dels sistemes d'instrucció usats fins no fa gaire, entenent-se que tot aspirant a pilot haurà d'escollir la seva especialitat abans de dedicar-se a una professió que més que cap altra exigeix tota una personalitat en condicions mentals i físiques perfectes. D'acord amb els perfeccionaments i especialitats és clar que varien també els mètodes d'ensenyament emprats avui. És indiscutible que un dels més importants és la formació de pilots per a l'aviació amb motor mitjançant el vol a vela, explicat ja detalladament en l'article «El vol a vela i la joventut», publicat en el número 7 d'EXERCIT DEL POBLE. Ens plau que per una altra banda de data recent, dictada pel Ministre d'Instrucció Pública, s'hagi disposat la creació d'una secció especial dins el Consell Nacional d'Educació Física i Deports, des-

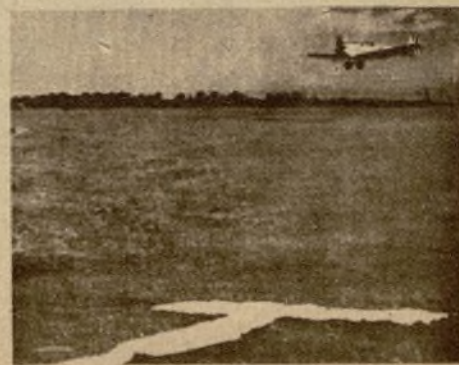
tinada a fomentar per tots els mitjans el deport aeri, els vols sense motor i el paracaidisme. D'aquesta manera el Govern contribueix palesament a la realització de l'ideal de la nostra joventut: L'AIRE PER A TOTHOM!

No obstant, per a les necessitats immediates de la guerra cal recórrer a mètodes més directes, que consisteixen en cursos la durada dels quals no passi de tres a quatre mesos. En termes generals aquests cursos es desenvolupen molt semblantment a la instrucció en vol de turisme, puix que en ambdós casos hom aprèn a volar amb visió de terra, exceptuant una o altra especialitat. Per als pilots de guerra, naturalment, l'ensenyament teòric comporta, a més a més, algunes assignatures, com el tir i altres, efectuant-se igualment el reconeixement facultatiu sota punts de vista quelcom modificats. Encara fan falta unes quantes indicacions pròpies per a facilitar als nostres lectors una idea del funcionament d'un avió a grans trets. El quadre d'instruments d'un avió de turisme és semblant al tauler d'un automòbil, amb la diferència que, ultra els instruments que indiquen el funcionament del grup motopropulsor (comptador de revolucions, termòmetre, etcètera), està equipat d'instruments de navegació (anemòmetre com a indicació de velocitat, variòmetre per a indicar variacions d'alçària, clinòmetre que indica les inclinacions, etcètera). Els comandaments són d'un maneig força senzill: el «mànc d'escombra» o palanca, que es maneja amb la mà dreta, pot moure's en quatre sentits: empenyent-lo cap endavant obeeix el timó de profunditat (l'aparell baixa, «perd alçària»); si s'estira el mànc, reacciona el timó d'alçària (l'aparell puja, «pren alçària»); movent el mànc cap als costats dret o esquerra obeeixen els alerons de còrbatura, emplaçats a les vores de sortida dels plans, de manera que mentre un puja l'altre baixa o viceversa, amb la qual cosa l'avió recupera la seva posició de vol normal. El palonier és accionat amb els peus, i per aquesta raó també s'anomena timó de peu; en molts casos dos pedals supleen aquest timó de direcció, que s'usa per al vol amb corbes. Els aparells d'escola porten comandaments dobles, per tal que l'alumne i el seu instructor puguin obrir a llur conveniència durant el vol.

De tot això exposat es desprèn que els moviments de comandament s'encaminen a facilitar el maneig a l'aviador, al sentir natural: «picant» baixa l'aparell, mentre que puja «encabritant» (estirant el mànc); al moviment del timó de direcció vers l'esquerra correspon el de l'aparell cap a l'esquerra, etcètera. La maneta de gas queda a l'abast de la mà esquerra; movent-la cap endavant s'augmenten i cap enrera es redueixen gasos. No obstant, l'aficionat per fer-se càrrec de les dificultats de pilotatge considerant que l'avió es mou al redós de tres eixos, el longitudinal, el transversal i el vertical, i que un cop submergit al «mar» atmosfèric està exposat tothora a l'acció de ratxes, etcètera, que continuament requereixen una atenció molt concentrada del pilot per a ésser contrarestades de manera convenient. Arrencada i aterratge s'efectuen amb vent de cara. Als aeròdroms s'acostuma tenir estès sobre terra un tros de tela blanca en forma de «T», el qual indica al pilot que desitgi aterrar la direcció del vent al nivell del camp. En alguns camps s'han instal·lat, al mateix efecte, «estufes» subterrànies, de les quals constantment surten vapors blancs i densos visibles perfectament des de molt lluny.

Darrera paraula de la ciència de destrucció: oficials bombarders fent exercicis de punteria al dispositiu llançabombes, per al qual efecte utilitzen un mapa-catifa que gira sobre cilindres; el pas de la catifa produeix la impressió d'estar a bord d'un avió en ple vol. Per comparació del mapa reproduït a la catifa amb la reproducció del paisatge fotografiat des d'un aparell, hom pot deduir l'eficàcia d'aquest ensenyament «objectiu» a les escoles d'aviació militar.

Aterratge d'un aparell d'escola damunt la «T» d'aterratge.

exèrcit del noel

No 11 • 29 D'OCTÜBRE 1937

DIRECTOR: ÀNGEL ESTIVILL

Tallers Gràfics de la Societat General de Publicacions, E. C. — Borrell, 243-249. Barcelona.

Vejeu en aquest número les àmplies informacions sobre l'EDUCACIÓ MILITAR DE LA JOVENTUT EN TOTS ELS SEUS ASPECTES: GIMNÀSTICA, INSTRUCCIÓ, SANITAT, AVIACIÓ